

To samé platí pro otázku, zda by část B úmluvy (pokyny) měla být závazná či nikoliv.

Pokud se sociálním partnerům nepodaří dosáhnout dohody, EHSV se k těmto tématům vrátí.

2.7 Co se týče vytvoření tripartitního výboru, jak stanoví úmluva, EHSV by mohl upozornit na to, že Smlouva takový mechanismus nepředpokládá. Pokud uvážíme tuto skutečnost,

EHSV by také rád podotkl, že jakékoliv řešení, které Komise navrhne pro zajištění koordinace Společenství v tripartitním rozhodovacím procesu, by v žádném případě nemělo oslabit tripartitní ustanovení ILO na vnitrostátní úrovni.

2.8 EHSV by rád doporučil, aby Komise podpořila schůzky expertů ILO týkající se vytvoření operačních pokynů pro kontrolu vlajky a pro státní přístavní inspekce.

V Bruselu dne 15. února 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Vztahy mezi EU a Japonskem: úloha občanské společnosti

(2007/C 97/12)

Na plenárním zasedání dne 17. ledna 2007 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 Jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko k *Vztahy mezi EU a Japonskem: úloha občanské společnosti*.

Paní Benita FERRERO WALDNER, evropská komisařka pro vnější vztahy a evropskou politiku sousedství, podpořila tuto iniciativu ve svém dopise ze dne 6. dubna 2006.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 24. ledna 2007. Zpravodajkou byla paní PÄÄRENDSON.

Na 433. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. února 2007 (jednání dne 16. února 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 112 hlasy pro, 3 hlasy proti a 28 členů se zdrželo hlasování.

1. Exekutivní shrnutí a doporučení

1.1 Evropská komise vyzvala EHSV, aby prozkoumal vývoj událostí v občanské společnosti v Japonsku a zvážil způsoby spolupráce Evropské unie (EU) a japonské občanské společnosti s cílem dále posílit vztahy mezi EU a Japonskem.

1.2 EU a Japonsko sdílejí mnoho společných hodnot a zájmů. V mnoha oblastech již byla navázána spolupráce na oficiální úrovni, která dobře funguje.

1.3 Zájem Japonska o regionální spolupráci založené na modelu „funkční integrace“ má rostoucí význam.

1.4 Úloha občanské společnosti v Japonsku má stále větší význam, i když se zaměřuje hlavně na místní a regionální problémy.

1.5 Silné styky EU a Japonska existují v současnosti pouze v několika oblastech, nicméně stále větší uznávání společných výzev ukazuje, že uzrál čas pro jejich rozšíření.

1.6 Vytvoření více silnějších styků si vyžádá dlouhý čas a zásadní bude výběr nejlepších partnerů.

1.7 Důležitým počátečním krokem by mohlo být uspořádání symposia, na kterém by byly identifikovány společné problémy a zváženo, jak je začít řešit.

1.8 Je třeba samozřejmě zvážit zapojení vhodných organizací občanské společnosti obou partnerů do odpovídajících seminářů a podobných akcí.

1.9 Po čase by mohl být zahájen strukturovanější dialog podle modelu kulatého stolu.

1.10 Dva Evropské instituty (dále střediska EU) v Japonsku již poskytují základnu pro vytváření sítí a partnerství.

1.11 Požadavky na financování by neměly být vysoké při vyšším využití technologií, např. videokonference a VoIP (Voice over Internet Protocol).

2. Úvod

2.1 Vzhledem k dřívější rostoucí spolupráci se v roce 2001 EU a Japonsko rozhodly zahájit desetiletí spolupráce nazvané Utváříme naši společnou budoucnost⁽¹⁾. Tento akční plán se skládá ze čtyř oddílů („cílů“). Poslední cíl (cíl IV) má název Sbližování lidí a kultur a zahrnuje „rozvoj vazeb mezi občanskými společnostmi a podporu výměn mezi regiony“. Důležitý je rovněž cíl III (Řešení globálních a společenských výzev).

2.2 Mezi nedávné události týkající se vazeb mezi občanskými společnostmi patří velmi úspěšný Rok výměn mezi lidmi (2005), založení dvou středisek EU v Japonsku⁽²⁾ v tokijské oblasti⁽³⁾ a v regionu Kansai⁽⁴⁾ a dále společné sympóziem konané v dubnu 2006 v Bruselu na téma dosavadního pokroku v akčním plánu Utváříme naši společnou budoucnost a jeho možných změn potřebných k přizpůsobení se měnící se situaci v Japonsku, EU a jinde.

2.3 Cílem tohoto stanoviska je zvážit vývoj událostí v občanské společnosti v Japonsku a prozkoumat způsoby spolupráce občanské společnosti v EU, především EHSV, s japonskou občanskou společností s cílem posílit vztahy EU s Japonskem⁽⁵⁾.

2.4 EHSV definuje „občanskou společnost“ jako „všechny organizační struktury, jejichž členové mají cíle a odpovědnosti obecného zájmu a kteří rovněž působí jako prostředníci mezi veřejnými orgány a občany“⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ „Utváříme naši společnou budoucnost“ – akční plán spolupráce mezi EU a Japonskem, summit EU-Japonsko, Brusel 2001.

⁽²⁾ Střediska EU jsou financována EU a jejich úlohou je překlenovat mezeru v povědomí mezi Japonskem a EU a umožňovat studentům všech oborů učit se o Evropské unii.

⁽³⁾ Zapojené instituce: Hitotsubashi University, International Christian University, Tokyo University of Foreign Studies a Tsuda College <http://www.euji-tc.org>.

⁽⁴⁾ Zapojené instituce: Kobe University, Kwansei Gakuin University a Osaka University http://euji-kansai.jp/index_en.html.

⁽⁵⁾ Viz dopis komisařky Ferrero-Waldner, č. D/06/468 ze dne 6. dubna 2006.

⁽⁶⁾ Úplnější definice – viz KOM(2005) 290.

3. Pozadí

3.1 Japonsko je důležitým aktérem ve východní Asii, regionu rostoucího hospodářského významu, ve kterém se rychle rozvíjí regionální spolupráce, ale ve kterém také vzrůstají obavy o bezpečnost. Vzhledem k rostoucímu významu východní Asie (včetně Číny) pro EU poskytne bližší vztah s Japonskem určitou rovnováhu a bude zahrnovat rozvoj spolupráce v regionálních otázkách⁽⁷⁾.

3.2 Japonsko je také jedním ze strategických partnerů EU. I když se Evropa a Japonsko nacházejí na opačných stranách zeměkoule a ačkoliv mají oba velmi složitou a specifickou kulturu, sdílíme mnoho společného. Oba jsme významným hospodářským celkem usilujícím o zaujetí větší úlohy na mezinárodním poli. Sdílíme v mnohém stejné základní hodnoty a sdílíme řadu společných zájmů a cílů. Obě naše společnosti jsou demokratické. Je v našem společném zájmu, abychom upevnili a prohloubili náš vztah a naše vzájemné porozumění.

3.3 Z hospodářského hlediska představuje Japonsko s podílem 6,6 % pátý největší vývozní trh EU a mezi vývozními trhy Japonska je EU na druhém místě. Současná míra růstu japonského HDP činí 2,7 % ročně a míra nezaměstnanosti se pohybuje okolo 4,5 %. Japonsko vytváří cca 14 % světového HDP (Čína 3,4 %) a jeho průměrný příjem na obyvatele činí 32 230 USD (v Číně je to 780 USD).

3.4 V dřívějších obdobích spolupráce byly hlavním předmětem společného zájmu otázky obchodu a ostatních hospodářských faktorů, včetně významných zahraničních investic v obou směrech. Pro obě strany jsou důležité hospodářské reformy na zvýšení konkurenceschopnosti v globalizovaném světě při současném zachování vlastních sociálních modelů a zohlednění udržitelného rozvoje.

3.5 Existuje řada oblastí, v nichž je spolupráce mezi EU a Japonskem dobře rozvinutá. Existují například stálá fóra pro diskusi o otázkách průmyslové politiky, vědy a technologie, informačních technologií, zaměstnanosti, sociálních věcí, elektronického obchodu, výzkumu, rozvojové pomoci a ochrany životního prostředí. V roce 2006 projevil japonský sociální partneři rostoucí zájem o metodu sociální odpovědnosti podniků. Dialog mezi EU a Japonskem o reformě právních předpisů (zahájený před 12 lety) se navíc souvisle zabývá otázkami spojenými s právními předpisy. Podrobné údaje o některých programech se nacházejí v příloze I. Do dialogu jsou zapojena mnohá generální ředitelství Evropské komise a mnohé členské státy EU.

⁽⁷⁾ Existuje již značný počet regionálních orgánů, některé z nich mají evropskou účast. Důležitými příklady jsou Asia-Europe Meeting (ASEM) a Asia-Europe Foundation (ASEF). Zapojení těchto orgánů by mohlo dále zvýšit hodnotu spolupráce občanské společnosti EU a Japonska.

3.6 V Japonsku postupně roste tzv. „pocit blízkosti“ k Evropě. Nejnovější členské státy EU jsou tam však velmi málo známé.

4. Rozvoj občanské společnosti

4.1 Jak bylo řečeno výše, japonská kultura a společenské podmínky jsou velmi odlišné od kultury a společenských podmínek EU⁽⁸⁾. Není proto překvapující, že organizace občanské společnosti v Japonsku jsou jiné. Nejnapadnější rozdíl představuje skutečnost, že až donedávna hrál dominantní úlohu při utváření občanské společnosti stát a s výjimkou sociálních partnerů musely být organizace schvalovány úřady a podléhaly jejich doзору.

4.2 Veřejnost toto přijímala, neboť elitní ústřední byrokracie propojená s hlavními průmyslovými zájmy (podporovaná poslanci) umožňovala rychlé a účinné politické rozhodování a provádění politik. To vše napomáhalo hospodářskému růstu⁽⁹⁾. Za těchto okolností byla úloha občanské společnosti v řízení velmi omezená. Pojmy občanské společnosti, řízení a politické odpovědnosti se dokonce ani nevyskytovaly v tehdejší všeobecné slovní zásobě.

4.3 Ke konci 80. let minulého století praskla bublina na trhu, což vedlo k období deflace a ekonomické stagnace, která byla překonána až nedávno. Pak došlo v 90. letech k řadě skandálů, do nichž byli zapleteni vysocí úředníci, a to odstartovalo pokles důvěry veřejnosti v tuto dominantní úlohu státu a hlavních průmyslových zájmů. Toto spolu s nezvládnutím záchranných a obnovovacích prací po tzv. velkém zemětřesení Hanshin-Awaji u Kóbe v roce 1995 ukázalo veřejnosti účinnost (a potenciál) některých organizací občanské společnosti. To vedlo v roce 1998 k přijetí nového zákona o neziskových organizacích (NPO), který uznal potenciálně důležitou úlohu organizací občanské společnosti v dobrém řízení⁽¹⁰⁾. Tento zákon odstranil řadu překážek rozvoje NPO a zrušil většinu náročného úředního dozoru. Byl jednou ze změn, které přispěly k posunu japonské společnosti a politiky k menší regulaci a centralizaci.

4.4 Od těchto událostí se občanská společnost začala měnit. Organizace se dosti rychle množí a k největšímu růstu dochází v těch skupinách, které zdůrazňují svoji nezávislost na úřadech. V současné době se v Japonsku diskutuje o otázce, jak je možné více využít celkový objem zdrojů, jež má japonská společnost k dispozici. To povede k nárůstu významu a vlivu organizací

občanské společnosti. Zlepšuje se porozumění procesu demokratické participace a veškeré legislativní návrhy jsou nyní k dispozici na internetu pro připomínkování. Nicméně podle organizací občanské společnosti se zdá, že názory občanské společnosti (kromě sociálních partnerů) často dostatečně neovlivňují konečná rozhodnutí.

4.5 Hovoříme-li o japonské občanské společnosti, rozdělujeme ji obvykle do dvou hlavních kategorií. Do první skupiny spadají nevládní organizace (NGO), které se především poskytují služby pro rozvojovou a humanitární činnost v zahraničí. Tyto organizace jsou financovány převážně vládou (ministerstvem zahraničních věcí). Pracují v úzkém partnerství s úřady zodpovědnými za programy státní rozvojové pomoci a pravidelně se scházejí s vládou za účelem podpory úzkého dialogu a spolupráce. Jejich finanční a lidské zdroje však zůstávají omezené.

4.6 Druhou kategorií tvoří NPO, zabývající se velmi širokou škálou činností. Patří mezi ně sociální partneři, obchodní a profesní sdružení a sdružení působící v oblastech životního prostředí, ochrany spotřebitele, zemědělství, kultury a dalších. Tyto zainteresované strany budou hrát stále větší úlohu v dialogu o sociální odpovědnosti, který se rozbíhá v rámci japonských společností a společností, které vlastní zahraniční firmy, za současného respektování dobrovolné povahy této odpovědnosti. Velmi významnou úlohu navíc hrají zdravotnické organizace. Někdy mají k dispozici financování od úřadů. Značná část těchto organizací se v první řadě zaměřuje na hledání místních a regionálních řešení na místní a regionální problémy a pracuje ve prospěch místních komunit. Z tohoto důvodu existuje méně NPO na celostátní úrovni.

4.7 Mládež je také dobře zastoupena studentskými a dalšími organizacemi.

5. Současné styky mezi organizacemi občanské společnosti Japonska a EU

5.1 Oproti značnému počtu pravidelných kontaktů mezi orgány EU a Japonska (viz výše bod 3.5 a přílohy), jejichž význam je pravidelně zdůrazňován čelními politickými představiteli obou stran, jsou vazby mezi většinou organizací občanské společnosti velmi omezené. V některých oblastech však již byly navázány silné a aktivní styky.

⁽⁸⁾ Japonská kultura má velmi dlouhou historii a byla do velké míry ovlivněna skutečností, že Japonsko bylo po několika století izolováno od zbytku světa.

⁽⁹⁾ Tento úspěch vedl k „legitimizaci výsledkem“, která je založena na úspěšném dosahování cílů, na úkor „legitimizace vstupy“, založené na procesu demokratické participace.

⁽¹⁰⁾ I EU měla z japonského pohledu krize, například události vedoucí k rezignaci Santerovy Komise přibližně ve stejnou dobu, které vyvolaly nové úvahy o řízení v EU, vedoucí k většímu zapojení občanské společnosti EU do politického procesu.

5.2 Sociální partneři

Zaměstnavatelé – Nippon Keidanren (japonská federace podniků) je široká hospodářská organizace, která vznikla v květnu 2002 sloučením Keidanren (japonská federace hospodářských organizací) a Nikkeiren (japonská federace sdružení zaměstnavatelů). Tato federace má 1 662 členů: 1 351 podniků, 130 průmyslových sdružení a 47 regionálních hospodářských organizací (údaje z 20. června 2006).

Odborové svazy jsou poměrně slabé, a to jak počtem, tak i svými prostředky. Členství v odborových organizacích vykazuje cca 20 % zaměstnanců. Asi dvě třetiny tohoto počtu připadají na hlavní organizaci odborových svazů RENGO⁽¹¹⁾. RENGO má kancelář v Bruselu. Má tak přístup k množství informací od EKOSu a často vysílá své zástupce na zasedání organizací práce v členských státech.

5.3 V posledních deseti letech je každoročně svoláván kulatý stůl pro obchodní dialog mezi EU a Japonskem (zaměstnavatelé), v jehož rámci jsou projednávány možnosti zlepšování hospodářských a obchodních vztahů a stále více zvažovány globální otázky, např. energie. Jeho doporučení jsou předkládána na každoročním bilaterálním summitu čelních politických představitelů EU a Japonska, kteří jsou připraveni je brát v úvahu. Obchodní organizace EU a Japonska navíc již dlouhou dobu vedou dialog týkající se široké škály otázek.

5.4 V posledních šesti letech se setkávají naše organizace spotřebitelů, aby čelily celosvětovým výzvám, jako je bezpečnost a označování potravin. Mezi další příklady spolupráce patří každoroční dialogy mezi novináři, občanskými hnutími, nevládními organizacemi a ochránci životního prostředí. Rovněž akademická spolupráce je již zavedena mezi různými typy vysokých škol a výzkumnými institucemi a k jejímu dalšímu prohloubení přispěje nedávne založení dvou institutů EU v Japonsku. Akademické instituce v Japonsku mají obzvlášť úzké vazby mezi sebou i s jinými takovými institucemi v EU.

5.5 Vzhledem k potřebě osobních kontaktů pro rozvoj hlubšího porozumění se EU a Japonsko dohodly, že rok 2005 by se měl stát Rokem mezilidských výměn. Pod tímto názvem byl uskutečněn úspěšný program s přibližně 1 900 akcemi a v současné době je projednávána možnost pokračování. Výzvou je udržet to, čeho bylo dosaženo, a dále na tom stavět.

5.6 Tyto současné kontakty jsou velmi užitečné a ukazují, že je možné navázat dlouhodobé styky, existuje-li jasný základ společných výzev, kterým je nutno čelit v prostředí měnícího se světa s globalizovanými způsoby jednání a standardy

a s rostoucím tlakem na konkurenceschopnost. Mezi tyto výzvy patří udržitelný rozvoj (zejména zabezpečení dodávek energie, „zelený nákup“⁽¹²⁾ a přírodní zdroje), rozvojová pomoc (v níž hrají EU a Japonsko úlohu hlavních světových dárců), stárnutí obyvatelstva (s dopady na důchody, zdravotnické služby a sociální pomoc), přistěhovalectví, práce v multietnických společnostech, vyvážení pracovního a rodinného života a problémy zaměstnanosti. Další oblasti, ve kterých jsou čím dál jasněji patrné společné zájmy, představují společenská odpovědnost podniků a rovnováha mezi ženami a muži. Prospěšná by byla výměna názorů o uvedených tématech.

5.7 EHSV má neformální styky se střediskem EU v Kansai. To jsou v současnosti jeho jediné styky, ačkoliv mnoho členů EHSV má zkušenosti s prací u japonských organizací.

6. Možná činnost na budování a udržování vztahů mezi občanskými společnostmi EU a Japonska

6.1 Je jasné, že při řešení společných výzev čeká na občanskou společnost významná úloha v EU a Japonsku, ve společných podnicích a ve vzájemných vztazích. Organizace občanské společnosti budou přispívat k probíhajícímu politickému procesu mezi EU a Japonskem prostřednictvím dvoustranných diskusí a tím, že budou jasně formulovat své postoje. Je zřejmé, že existuje značný prostor pro pokrok při rozvíjení odpovídajících oddílů akčního plánu EU-Japonsko⁽¹³⁾ týkajících se občanské společnosti a že tato práce se může stát důležitým prvkem zvyšujícím hodnotu vztahů mezi EU a Japonskem.

6.2 Prvním cílem při budování kontaktů mezi organizovanou občanskou společností Japonska a EU musí být vzájemné poznání a porozumění, což povede k rozvoji ve vytváření sítí. Jen poté lze zahájit důkladnou spolupráci, která vnese naše příspěvky do již existujících silných vazeb mezi orgány Japonska a EU. Nebude se jednat o rychlý proces, ale bylo by užitečné hledat u Komise a japonských orgánů podporu úvodního setkání, na kterém by byly identifikovány společné problémy a projednán další postup, včetně toho, které organizace by mohly nejučelněji zastupovat obě strany⁽¹⁴⁾. Po tomto úvodním setkání by následovala cílená práce, včetně společné akce. Účastníky tohoto setkání by měli být představitelé EU a japonské občanské společnosti, kteří by mohli poskytnout základ pro další vytváření sítí. Za EU by měli na tuto schůzku vyslat většinu delegátů EHSV a sociální partneři na úrovni EU.

⁽¹²⁾ „Zelený nákup“ je systém, podle kterého musejí veřejné zakázky zahrnovat značný podíl produktů šetrných k životnímu prostředí.

⁽¹³⁾ Viz odstavec 2.1.

⁽¹⁴⁾ I když někteří japonscí partneři, jako např. Japonské středisko pro mezinárodní výměny (JCIE) a EUJ, by mohli pomoci, na počátku bude třeba nechat si poradit od japonských úřadů.

⁽¹¹⁾ Členy RENGO je 6 500 000 zaměstnanců (červen 2006).

6.3 Komise by měla zvážit účast organizací občanské společnosti EU i Japonska na všech příslušných seminářích a podobných akcích. Ty by rovněž k obdobnému postupu měly povzbuzovat japonské úřady. Tímto způsobem by časem mělo dojít k porozumění mezi partnery a k vybudování sítě využitelné pro kontakty všeho druhu. Určování těchto akcí by mělo patřit mezi pravidelné úkoly setkání mezi Komisí a jejími japonskými partnery.

6.4 Klíčový bude výběr vhodných témat pro diskuse, do kterých budou zapojeny organizace občanské společnosti. Budou-li při setkáních na oficiální úrovni stanovena témata, u nichž by prospělo zahrnutí vstupů ze strany organizací občanské společnosti, měly by Komise a japonské úřady zvážit pověření EHSV, aby tyto vstupy ve spolupráci se svými japonskými protějšky zajistil. Na těchto společných setkáních by odborové svazy mohly diskutovat např. o základních normách Mezinárodní organizace práce. Zpočátku by tato práce mohla být přidělena skupinám ad hoc a ve vhodných případech by mělo být zváženo zřízení malých ad hoc poradních skupin ⁽¹⁵⁾.

6.5 S ohledem na rostoucí význam regionální spolupráce pro Japonsko by organizace občanské společnosti EU měly rovněž poskytnout své zkušenosti na pomoc státům v různých etapách rozvoje při prohlubování jejich integrace v souladu s doktrínou „funkční integrace“. Zkušenosti některých novějších členských států se zakládáním životaschopných organizací občanské společnosti a s podněcováním orgánů k jejich zahrnutí do procesu konzultací a rozhodování by mohly být zajímavým příkladem. Úspěch EU v ovládnutí a snížení potenciálního soupeření a konfliktu by také mohl být vhodným vzorem, který by mohl pomoci v zájmech o zachování bezpečnosti v regionu.

6.6 Založení dvou středisek EU v Japonsku (středisko EU v Tokiu a středisko EU v Kansai) nabízí možnosti networkingu a prohlubování porozumění. Například:

- EHSV by mohl působit jako kontaktní bod pro poskytování pomoci a informací.
- To by mohlo zahrnovat pomoc při vzájemném kontaktování těch, kteří hledají protějšky (pro konkrétní účely) v regionu toho druhého.

- Dále by se mohlo jednat o vzájemnou nabídku prostor na pořádání vhodných seminářů (nebo pro jinou práci) jak v roli řečníků, tak i účastníků.
- Kromě toho by EHSV mohl nabízet přednášky na témata související s EU, jimiž se zabývají, téma rozhodovacích procesů v EU, úlohy organizací občanské společnosti v EU i na vnitrostátní úrovni, úlohy sociálních partnerů a způsobu, jakým podniky zasahují do procesu projednávání a provádění právních předpisů EU.
- EHSV by prostřednictvím středisek EU mohl nabízet pravidelné stáže.

Středisko EU v Kansai již zvažuje možnost spoluorganizace řady seminářů/workshopů zaměřených na konkrétní otázky. Prvními klíčovými otázkami v tomto kontextu budou pravděpodobně označování potravin, ochrana životního prostředí a stárnoucí populace.

6.7 Je rovněž důležité poznamenat, že významnou úlohu hrají v japonské společnosti univerzity (a podobné organizace), jež tak představují další cestu k porozumění mezi organizacemi občanské společnosti. Mohou rovněž pomáhat zapojit mládež, která bude klíčovým faktorem při budování dlouhodobých styků.

6.8 EHSV by měl rovněž zvážit vytvoření malé kontaktní skupiny, která by podpořila informovanost japonských partnerů a byla pro ně místem styku. Z dlouhodobého hlediska, až se občanské organizace vzájemně lépe poznají, by se měla zvážet určitá každoroční akce po vzoru kulatého stolu.

6.9 K tomu, aby byla úloha občanské společnosti a její potenciál dobře chápány a tam, kde je to vhodné, využívány vzájemně prospěšným způsobem, je třeba udržovat styky se společným parlamentním výborem EU-Japonsko.

6.10 Zásadní bude jako vždy financování. Nicméně náklady na tyto mechanismy by neměly být vysoké a v mnoha případech by se měly snižovat využíváním novějších technologií, například videokonferencí nebo VoIP (Voice over Internet Protocol), a to především v případě styků mezi malými ad hoc skupinami, které mohou být vytvořeny.

V Bruselu dne 16. února 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁵⁾ Určité problémy budou způsobeny jazykovou bariérou, tak jako jinde.